

De Graef grijpt naar

Acteur uit Zandvliet schrijft succesvolle toneelteksten

Van Peter De Graef zijn in zeer korte tijd veel teksten succesvol op de planken gezet. Nova Zembla scoorde met 'Ombat', 'Et voilà'. TheaterTeater speelde 'Een gemeenschap van schurken'. Met zijn nieuwe gezelschap De Stichting herneemt De Graef nu 'Hun!'. Het leven lijkt in versnelling te geraken voor de acteur uit Zandvliet die ooit zelfmoord overwoog. Over theater heeft hij eigenzinnige opinies. Toneel groeit uit het leven en moet naar de strot grijpen.

Van onze medewerker
Peter Haex

Peter de Graef was voorbestemd voor een toneelcarrière. Op de toneelschool in Merkssem ontmoette hij Luc Perceval. Op het Antwerpse Conservatorium bij Dora van der Groen zat hij een jaartje lager dan Lucas Vandervost en Warre Borgmans. De hogeschool maakte hij niet af, wel speelde hij vijf seizoenen cabaret bij Theater Ivonne Lex.

Maar dan was er iets gebroken. Hij werd werkloos, moest zich omscholen, sukkelde van de ene baan in de andere. Tot

de doorbraak enkele jaren geleden. Op korte tijd schreef hij een vloed aan scherpe teksten. Vanwaar die dijkbreuk?

"Dat heeft niets met genialiteit te maken, God bewaar me. Vier jaar was ik werkloos. Ik heb me willen omscholen tot expediteur. Je bent gefrustreerd en je enige uitlaatklep is die tekstverwerker. Ik schreef een roman. Die wordt niet aanvaard. Dat betekent dus dat je ideeën nog niet echt rijp zijn.

Ik ben ook diep gegaan om de vraag naar de vrije wil te beantwoorden. Die hield me al bezig op het jezuïetencollege in Borgerhout. Net zoals in een eikel de eik al vervat is, is ieder

Elk land heeft een ziel

"Natuurlijk bestaat de ziel. Als je van noord naar zuid gaat, zie je de ziel veranderen. Alleen in Scandinavië kun je die Strindberg-toestanden vinden. Ze wroeten in zichzelf tot alle motieven duidelijk zijn.

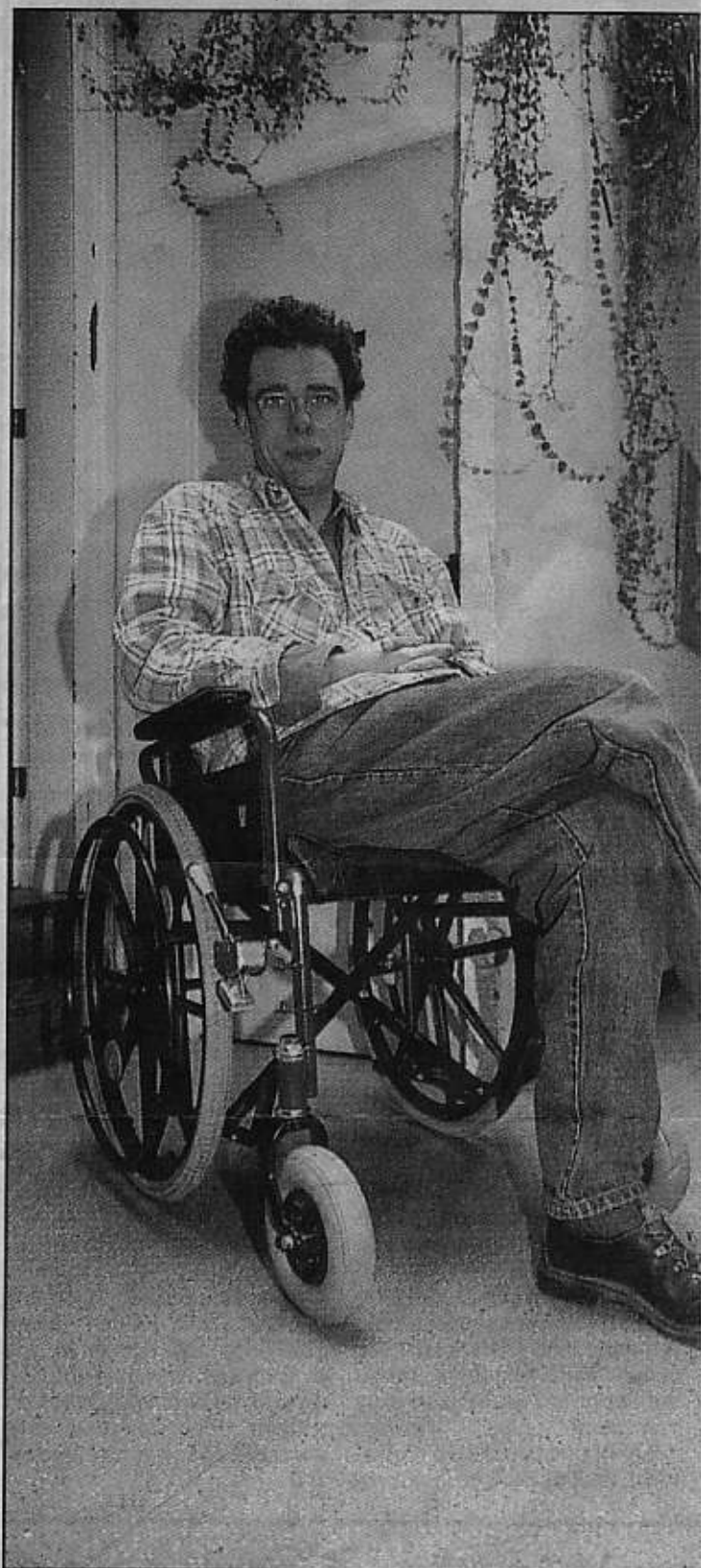
En waar anders dan in Nederland, vind je die ongelooflijke combinatie van een ziel in het hoofd. Wij reageren vanuit het gemoed. In Nederland moeten ze praten, alles analyseren. Je ziet op televisie een gesprek over incest tussen slachtoffers en daders. Dat is toch ongelooflijk.

In Frankrijk wordt alles van buiten uit benaderd. Ben je ooit ziek geweest in Frank-

rijk? Voor een verkoudheid krijg je daar een paardemiddel. Denk ook aan het drugsbeleid. De enige remedie die volgens de Franse overheid helpt, is een politiematrak.

In het Zuiden leeft de ziel op straat. In Italië moet je wel genieten van dat exuberante. Een draagbare telefoon is levensnoodzakelijk voor een Italiaan.

Bij een Rus ligt dat weer anders. De Russische ziel kan zo veel incasseren omdat ze via de natuur leeft. Ze heeft een natuurlijk afstandelijkheid. Het lijken heel barse, brute mensen maar ze fonkelen als je ze openkrijgt", aldus Peter De Graef.

Peter De Graef: "Het leven is er niet om gelukkig te zijn. C je dood bent. Dan heb je de tijd."

persoon al helemaal uitgetekend. Er zijn gegevens uit je omgeving die je als kind en mens helemaal bepalen. Mijn moeder is na mijn geboorte gestorven. Dat heeft me geraakt. Heb ik nog wel een vrije wil, vroeg ik me af.

Ik dacht aan zelfmoord,

maar op een zeker moment heb ik besloten het niet te doen. Dat was doorslaggevend. Ik heb beslist mijn leven uit te bouwen."

Spelregels

Peter De Graef ziet een

de strot

gelukkig zijn doe je maar als

▷ GvA-foto: Arlette Stubbe

schrijver en een acteur als archeologen die nuttige spelregels voor zich opstellen.

"Als een archeoloog probeer je de krachtvelden onder de grond bloot te leggen. Je vindt de scherven van een vaas en je probeert nauwkeurig dat ding te reconstrueren. Je probeert

glans te geven aan datgene wat begraven zit.

Een man en een vrouw zien mekaar graag en tegelijkertijd verscheuren ze elkaar. Hoe speel je dat? Hoe breng je dat tot leven? Hoe zit die relatie in mekaar? Nooit spelen wat er staat, is de eerste gouden regel in het theater. Een andere gouden regel is dat je de spanning van de tegendelen uit de tekst moet halen.

Theater is een doorleefde ervaring van het onvolmaakte. Je herinnert je je zonnige kindertijd en je weet dat je verleden niet zo gelukkig is als je herinnert. Elke ervaring is opgebouwd uit je idealen en die onvolmaakte realiteit. Speel met die tegenstellingen, dat is een andere spelregel!

Het is veel fascinerender om een goede moordenaar te portretteren dan alle kwaad van de wereld te tonen zoals in een modale Blauwe Maandag-productie. Daardoor krijg je als toeschouwer een vrijgeleide om de voorstelling heel afstandelijk te benaderen. Als je van een goede mens vertrekt, dan identificeer je je daarmee. Dan pas kan je een voorstelling maken die de kijker naar de strot grijpt. Je gaat ervover spreken!"

Fouten

Volgens De Graef is theater opgebouwd uit emoties en fouten.

"Als je een aansteker in de kast legt en je doet veertig jaar later de kast weer open, dan weet je dat die aansteker er nog ligt. Maar emoties zijn als katten. Als je een kat een week in die kast opsluit, dan komt dat beest er ondervoed uitgevlogen en haalt je hele gezicht open.

Met onze fouten moeten we leven. Dankzij onze fouten kunnen we de chaos die ons omgeeft even overwinnen. Voortdurend moet je je de vraag stellen: waar ben ik mee bezig? Mijn toneelstukken zijn een indirecte manier om met die vraag om te gaan. Ik hoop dat ze bij de mensen de noodzaak om echt te leven en diep te begrijpen losweken."

■ Hun! op 12 april in Museumtheater Sint-Niklaas, 18 april Westrand Dilbeek, 19 april Hemelhoeve Brasschaat, 25 april ter Dift Bornem, 29 april Stadsschouwburg Leuven, 30 april Jan Tervaert Hamme en 21 mei in CC Berchem.